

Прогноз фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин у господарствах Вінницької області в травні 2018 року

Перезимівля більшості шкідливих організмів протягом зими 2017-2018 рр. пройшла задовільно. Як свідчать результати весняних контрольних обстежень, загинуло 6-48% їх популяцій, що є достатнім рівнем для масового розвитку за сприятливих умов під час вегетації. Найбільше несприятливі умови зимового періоду (дощі, різкі перепади температур, притерта кірка, утворення блюдець в понижених місцях) позначились на чисельності мишоподібних гризунів, спричинивши загибель близько половини популяцій, а на багатьох площах – навіть до 80-100%. Всього ж навесні встановлено заселеність 30% обстежених площ.

Багатоїдні шкідники

Повсюди залишається небезпека пошкоджень різноманітних сільськогосподарських культур (насамперед, просапних та овочевих) **дротяниками** та **несправжніми дротяниками**, осередково - личинками **травневих** та інших жуків родини Пластинчатовусих, що вимагає обов'язкового протруєння насіннєвого та посадкового матеріалу.

У разі перевищення порогу шкідливості (ЕПШ) ґрунтових шкідників перед сівбою насіння або висадкою бульб чи розсади (для цукрових буряків 1,5-2 екз./м², соняшнику 3-5 екз./м², кукурудзи – 3 екз./м², картоплі та томатів – 5 екз./м²) насамперед слід приділити увагу агротехнічному методу боротьби, що включає знищення бур'янів (особливо пирію повзучого), луцання стерні, сівбу навесні у ранні строки, міжрядні обробітки просапних, та використовувати аміачну воду (500 л/га на глибину 12-14 см).

Якщо ґрунтовими обстеженнями встановлена висока чисельність дротяників та справжніх дротяників, яка перевищує 20 екз./м², за 2-3 тижні до сівби кукурудзи або висадки розсади овочів доцільно застосувати принадні посіви вівса або жита насінням, обробленим інсектицидами (Вітакс, ТН, 2-2,5 л/т, Лорд, ВГ, 0,75 л/т, Юнта Квадро 373,4FS, ТН, 1,5-1,6 л/т). Достатня норма висіву такого насіння - 20-25 кг/га. На присадибних ділянках для відловлювання шкідника екологічно доцільно використовувати половинки бульб картоплі, моркви, столового буряка, нанизані на кілочки і закопані біля рослин так, щоб кілочки було видно. Їх періодично дістають, дротяників знищують, а через 5-7 днів принаду замінюють на свіжу.

В якості хімічного методу застосовують Актару 25 WG, в.г., 1,5 г/л води на 250 рослин (замочування коренів розсади томатів, перцю, баклажанів, капусти за експозиції 90-120 хв.), Престиж 290FS, ТН, 100 мл/10 л води (замочування коренів розсади томатів, перцю, баклажанів, капусти за експозиції 6-8 год., в тому числі на присадибних ділянках), Регент 20 G, г., 5-10 кг/га (внесення в ґрунт спеціальними сошиниками та дозаторами під час сівби або посадки, чи суцільним способом перед сівбою з подальшим загортанням у ґрунт), Форс 1,5 G, г., 4,5-12 кг/га (внесення в рядки, лунки під час сівби та висадки в ґрунт).

Лісові та інші багаторічні насадження від жуків травневих та інших видів хрущів захищають Фастаком, КЕ (0,05-0,1 л/га) з дотриманням відповідних санітарних вимог.

Весняні обстеження засвідчили повсюдну наявність гусениць **озимої совки** за середньої кількості 0,5, максимальної 1,5 екз./м². За наявних погодних умов нестійкий літ метеликів розпочався в середині третьої декади квітня на півдні області на добре прогрітих сонцем місцями. Масовий літ метеликів очікується в першій декаді травня, гусениці розвиватимуться в другій половині травня-в червні, і за сприятливих умов можливе створення осередків їх підвищеної чисельності та шкідливості.

Регулюють чисельність совок агротехнічними, механічними, біологічними методами. До агротехнічних належать оптимальні строки сівби та міжрядне рихлення просапних культур; знищення бур'янів та квітучих нектароносів; культивування парових попередників у період масового відкладання яєць або відразу після його закінчення.

В рамках механічного проводять виставлення коритець з мелясою, що бродить на площах озимини, просапних та овочевих культур, із розрахунку 2-5 коритець на 1 га. Коритця виставляють з початку травня до кінця червня (для I покоління метеликів), а також із середини липня до кінця вересня (для II покоління).

Біологічний метод передбачає випуск трихограми на початку та в період масового відкладання яєць. Розпочинають за наявності 0,4-0,6 яйця шкідника на 1 м². У посівах цукрових буряків, соняшнику, озимої пшениці, багаторічних трав, за кількості до 30 яєць на 1 м², норма випуску трихограми становить 30 тис. самиць на 1 га, а за 30 і більше яєць на 1 м² норму визначають з розрахунку – одна самиця на 10 яєць шкідника. На парах перший випуск трихограми проводять в нормі 10 тис. самиць на га, наступні випуски трихограми здійснюють залежно від чисельності яєць на 1 м²: менше одного яйця – у співвідношенні 1:1 (одна самиця на одне яйце шкідника): до 5 яєць – 1:5; до 10-15 яєць – 1:7; понад 15 яєць на 1 м² – 1:10.

Хімічний метод застосовують за появи осередків високої чисельності гусениць (ЕПШ у посівах буряків 1-2, кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просапних 3-8, озимої пшениці - 3 екз./м²): Арріво, к.е., 0,4 л/га, Данадим Мікс, КЕ

.1 л/га, Децис Профі 25 WG, ВГ, в.г., 0,05-0,1 кг/га, Карате Зеон, 050 CS мк.с., 0,3 л/га, Пірінекс 480, KE, 1,2 л/га, Номолт, к.с., 0,3л/га, Протеус 110, МД, 0,5-0,75 л/га. Найефективніші суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Крайці результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах.

Наявні та прогнозовані погодні умови надзвичайно сприятимуть льоту метеликів **листогризучих совок**, який відбуватиметься протягом травня, що може викликати підвищення чисельності та шкідливості відроджених личинок. Найнебезпечнішими серед них будуть **совка-гамма, капустяна та бавовникова совки**, осередково – **садова, совка С-чорне та городня (латукова)**.

У боротьбі з листогризучими совками, як і з підгризаючими, слід використовувати всі доступні методи. За обґрунтованого використання ефективними є агротехнічні прийоми: якісний обробіток ґрунту (оранка, культивування, розпушування міжрядь) та дотримання технологій вирощування сільськогосподарських культур. Знищення бур'янів квітучих нектароносів погіршує умови живлення метеликів та гусениць до появи культурних рослин. Розпушування міжрядь просапних культур, найкраще з присипанням зони рядка, культивування попередників під час відкладання яєць, відродження гусениць і їх заляльковування значно обмежують кількість комах.

Біометод за сприятливих умов для розвитку трихограми (ГТК 0,9-1,2, тобто помірно тепла погода з достатнім вологозабезпеченням) здійснюють за звичайною схемою - перший випуск яйцеїда на початку, другий – в період масового відкладання яєць. За умов подовжених термінів льоту совок доцільне проведення додатково третього випуску через 5-7 днів після другого. У 1-й строк випускають 20 тис. самиць/га, а в наступних – з розрахунку 1 самиця трихограми на 20 яєць шкідника на 1 м².

За посушливої або надмірно вологої погоди (ГТК 0,5-0,8 або 1,3-1,7) ефективна дія трихограми обмежується 3-5 днями, тому виникає необхідність у повторних випусках. Перший випуск яйцеїда в нормі 30-40 тис./га проводять за чисельності не менше 4-5 яєць/м² (I покоління) або 7-8 яєць/м² (II покоління) для совок з груповою яйцекладкою та 15 яєць/100 рослин за поодинокі яйцекладки. Для оптимізації строків і норм випуску трихограми слід враховувати результати обліку совок на світло- та феромонні пастки. Так, якщо на феромонну пастку виловлено 3-4 самці першого або 7-8 другого покоління капустяної, 4 самці бавовникової совок, то трихограму випускають через 2-3 дні.

За перевищення ЕПШ проти гусениць листогризучих совок використовують Альтекс, к.е., 0,1 - 0,15 л/га, Борей, КС, 0,14 л/га, Данадим Мікс, KE .1 л/га, Дімілін, з.п., 0,08-0,12 кг/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247 SC, к.с., 0,18 л/га, Ланнат 20, РК, 0,8-1,2 л/га, Матч 050 ЕС, к.с., 0,4 л/га, Номолт, к.с., 0,3л/га, Проклейм 5 SG, РГ, 0,2-0,3 кг/га, Воліам Флексі 300 SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25 ЕС, KE, 0,3 л/га, Золон, к.е., 3-3,5 л/га, Сумі-альфа, KE, 0,2 л/га, Фастак, KE, 0,1-0,15 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,1-0,15 л/га, інші у рекомендованих нормах. Обробки рекомендується проводити у вечірні години, коли гусениці живляться на рослинах.

Враховуючи тенденцію до збільшення чисельності **кукурудзяного стеблового метелика** на території області, слід регулярно проводити моніторинг його розвитку. Умови залялькування личинок у травні корегуватимуть їх подальшу чисельність та шкідливість. Найкраще лялечки розвиватимуться за середньодобової температури 15°C і вище та за високої відносної вологості (55-100%). За теплої погоди та суми ефективних температур 350°C можлива поява перших метеликів.

Найбільш екологічно доцільним методом боротьби з шкідником є біологічний – випуск трихограми у 2 строки: на початку і в період масового відкладання яєць метеликом за норми 50-100 тис. самиць/га. Тому господарствам уже зараз необхідно запланувати та замовити потрібну кількість яйцеїда, а біолабораторіям – виробити та накопичити необхідний запас.

Середня чисельність **підцукрового мідляка**, за результатами весняних контрольних обстежень, зросла в порівнянні з минулим роком від 0,5 до 0,8 екз./м². Тому за сприятливих погодних умов можливе підвищення рівня його чисельності та шкідливості на посівах просапних - цукрових буряків, соняшнику, насамперед в південних районах.

У разі перевищення ЕПШ в посівах просапних (2 жуки/м², на цукрових буряках 0,3-0,5 жуки/м², слід застосувати суміші фосфорорганічних та піретроїдних інсектицидів у половинних нормах витрати.

В квітні жуки **оленки волохатої** виходили з місць зимівлі та заселяли квітучі рослини. Оленка харчується переважно квітками різноманітних рослин (плодових, зернових, бобових, гарбузових, овочевих, маку, ріпаку, гірчиці, капусти, висадків буряку, соняшнику, томатів), але гризе також пуп'янки і молоде листя. В травні спостерігатиметься масова шкідливість фітофага. Для попередження перевищення ЕПШ (10% пошкоджених суцвіть) застосовують наступні заходи.

На присадибних ділянках, в колективних, фермерських садах можна струшувати жуків оленки з дерев у фазі цвітіння на поліетиленову плівку та знищувати. Перед струшуванням дерева потрібно обприскати холодною водою, щоб жуки не злітали. Комах приваблює синій колір, що можна використовувати для збирання шкідника. Під деревами встановлюють пастки – яскраво-сині ємкості з холодною водою або з водою, затравленою одним із препаратів, — актара 240 SC, енжіо 247 SC, к. е., децис профі 25 в. г., каліпсо 480 SC, к.с.

Враховуючи високу рухливість шкідника, в період його льоту (з квітня по серпень) слід проводити постійні спостереження за розвитком і поширенням фітофага. Проти оленки волохатої використовують препарати Каліпсо 480SC, КС за норми 0,25-0,3 л/га (на присадибних ділянках 2,0 мл препарату на 10 л води на 1 сотку саду), або Маврік, ЕВ за норм витрати 0,35 л/га на ріпаку і 0,2-0,6 л/га на яблуні. Древа яблуні обприскують у фазі розжевого пуп'янка – до фази цвітіння. За дотримання рекомендованих норм витрати препарат Каліпсо 480 SC, КС безпечний для бджіл, що дозволяє проводити обприскування також і під час цвітіння. Наведені препарати ефективні і від інших комах-шкідників саду, таких як садові довгоносики, яблунева плодожерка, яблуневий пильщик, мінуючі молі, листокрутки, попелиці, медяниці.

Зернові, зернобобові культури та багаторічні трави

Хлібні клопи почали заселення посівів озимої пшениці в третій декаді квітня (елія гостроголова, шкідлива черепашка). В травні повсюди проходить масова міграція дорослих клопів на посіви озимих та ярих зернових та їх шкідлива діяльність. Переліт розпочинають самці, а коли статеве співвідношення вирівнюється і становитиме 1:1, він вважатиметься завершеним. Через 1-2 тижні після посиленого харчування клітинним соком рослин самиці відкладатимуть яйця, максимально до 550 штук протягом всього життя (до кінця червня). У випадку жаркої погоди в травні відродження личинок може розпочатися наприкінці місяця.

Знищення клопів на озимині за наявності 2-4 імаго/м² досягають через обробки Актарою 25WG, в.г., 0,1-0,14 кг/га, Альфагардом, к.е., 0,1-0,15 л/га, Альтексом, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Вантексом, м.с., 0,06-0,07 л/га, Данадимом стабільним, к.е., 1,0-1,5 л/га, Нурелом Д, к.е., 0,75-1 л/га, Фостраном, к.е., 1,5 л/га, Дурсбаном, 480, к.е., 1-1,5 л/га, Пірінексом Супер 420, к.е., 1,0 л/га, Шаманом, к.е., 0,75 л/га, або аналогами відповідно до Переліку. Ці обробки будуть ефективними і проти інших шкідників.

Личинки **хлібного туруна (жужелиці)** заляльковуватимуться, а через 12-14 днів з'являться жуки. Фітофаг пошкоджуватиме колосся пшениці, жита, ячменю під час наливу зерна. **Злакові мухи** (шведська, гессенська, чорна пшенична) заселятимуть та пошкоджуватимуть ярину. Весняне покоління мух найбільш небезпечне для ярих пшениці, ячменю, а шведської – і для сходів кукурудзи. **Хлібні блішки** повсюди продовжуватимуть заселення посівів зернових, і в разі посушливої жаркої погоди в травні можуть нанести відчутної шкоди на ярині, особливо на полях з ослабленими внаслідок нестачі вологи або поживних речовин рослинами. Осередково небезпечною може бути **стеблова хлібна блішка**, личинки якої розвиваються всередині стебел, особливо на ярині. Скрізь розвиватимуться **злакові попелиці**. Їх чисельність зростатиме за теплої, помірно-вологої погоди. **Трипси** в період колосіння з'являтимуться на озимій і ярій пшениці, в меншій мірі - на житі і ячмені, і будуть небезпечними в умовах посухи. **Хлібна п'явиця** заселятиме посіви ярини, переважно в крайових смугах. Повсюди осередками спостерігатиметься підвищена чисельність хлібних жуків, вихід яких на колосся ймовірний наприкінці місяця.

Протягом місяця продовжиться поширення хвороб зернових колосових, розвиток яких стримувався посушливою погодою. За наявності опадів та підвищення відносної вологості повітря проявлення **борошнистої роси, септоріозу, бурої листкової іржі, кореневих гнилей** стане інтенсивнішим. На ячмені та ярій пшениці розвиватимуться **гельмінтоспоріозні та інші плямистості**, під час цвітіння – **летуча сажка**. **Кореневі гнилі** матимуть місце за надмірного зволоження ґрунту, перепаді температури та вологості.

Під час цвітіння зернових проявлятимуться **летуча та інші види сажок**, а за підвищеної вологості та температури повітря 8-30°C проходитиме ураження колосу **фузаріозом, септоріозом**.

У фазі виходу в трубку за 1%-го розвитку борошнистої роси, бурої листкової іржі, плямистостей, 3-5%-го - септоріозу листя та піренофорозу, а також за поновлення і наростання розвитку хвороб в період появи прапорцевого листка-колосіння проводять обприскування посівів Абаксом, м.е., 1,25-1,75 л/га, Альто Супер 330ЕС, к.е., 0,4-0,5 л/га, Аканто плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістаром Екстра 280 SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістаром Тріо 225 ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Бампером Супер 490, КЕ, 0,8-1,2 л/га, Вареоном 520, к.е., 0,6-1,0 л/га, Віртуозом, КЕ, 0,4-0,5 л/га, Дерозалом 500 SC, КС, 0,5 л/га, Дітаном М-45, ЗП., 2,0-3,0 кг/га, Імпактом К, к.с., 0,6-0,8 л/га, Імпактом Т, к.с., 1 л/га, Капало, СЕ, 1,0-1,5 л/га, Компактом Плюс 25, КС, 0,5 л/га, Медісоном 263 SC, КС, 0,7-0,9 л/га, Містіком Супер. К.е., 0,5-1,0 л/га, Оріусом 250, в.е., 0,5-1,0 л/га, Рексом Дуо, к.с., 0,4-0,6 л/га, Солігором 425 ЕС, КЕ, 0,7-0,9 л/га, Тілтом 250 ЕС, к.е., 0,5 л/га, Тілтом Турбо 575 ЕС, КЕ, 0,8-1,0 л/га, Топсіном-М, ЗП, 1-1,2 кг/га, Фиталом, РК, 1,5 л/га, Фолікурором 250 ЕВ, ЕВ, 0,5-1,0 л/га, та іншими відповідно Переліку;

біопрепаратами Бізар, р., 4-6 л/га, Псевдобактерін-2 (Респекта), в.р., 0,5 л/га, або іншими препаратами відповідно до Переліку.

На посівах гороху осередково ще можуть бути небезпечними **бульбочкові довгоносики**. У другій половині травня почнеться заселення **гороховою попелицею** та **гороховим зерноїдом (брухусом)**, продовжиться - **гороховим трипсом**. З хвороб можливий розвиток **кореневих гнилей, пероноспорозу, аскохітозу**.

За наявності на 1 м² 10-15 жуків бульбочкових довгоносиків застосовують Коннект 112,5 SC, КС, 0,4-0,5 л/га або інші дозволені препарати. Проти горохових зерноїда (ЕПШ - 2-3 жука/10 п.с.), попелиці (250-300 екз./10 п.с.), трипси (2 екз./квітку), плодожерки та акацієвої вогнівки (25-30 яєць/м²) під час бутонізації – на початку цвітіння горох обприскують Актарою 25WG, в.г., 0,1 кг/га, Децисом Профі 25WG, ВГ, 0,04-0,07 кг/га, Карате 050ЕС, к.е., 0,1-0,125 л/га, Карате Зеоном 050СS, м.с., 0,125 л/га, Золоном 35, к.е., 1,4 л/га (крім зеленого горошку), Данадимом стабільним, к.е., 0,5-1,0 л/га, Бі-58 Новим, к.е., 0,5-1,0 л/га, а також дозволеними для застосування в посівах на зелений горошок Фастаком, КЕ, 0,15-0,25 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,07-0,1 л/га (в т.ч. на зелений горошок). Насіннєві ділянки проти хвороб обприскують Амістаром екстра 280SC, к.с., 0,5-0,75 л/га, Мерпаном 80ВГ, 2,0-2,5 кг/га. Для підвищення стійкості рослин проти хвороб застосовують фосфорно-калійні добрива.

Тепла суха погода сприятиме пошкодженню сходів сої **бульбочковими довгоносиками, клопами-щитниками та сліпняками, попелицями**. Осередково можуть бути небезпечними **дротяники та несправжні дротяники, личинки травневих жуків**.

За коливання температури і вологості рослини уражуватимуться **кореневими гнилями, підвищення вологості буде сприяти розвитку альтернатозу, аскохітозу, сім'ядольному бактеріозу, пероноспорозу, церкоспорозу**.

Необхідність у захисті сої може виникати за чисельності бульбочкових довгоносиків 8-15 жуків/м², люцернового клопа 2-5 екз./рослину, попелиць 250-300 екз./10 помахів сачком. Фітофагів знешкоджують Бі-58 новим, к.е., 0,5-1 л/га, Цезарем, к.е., 0,2 л/га. На насіннєвих посівах обприскування проводять відразу після виявлення сисних шкідників для запобігання поширення вірусної інфекції. При виявленні пероноспорозу видаляють з посівів дифузно уражені рослини.

Багаторічним травам шкодитимуть **довгоносики (бульбочкові, листковий люцерновий - фітономус, великий люцерновий – скосар, насінніди – листковий і люцерновий), клопи, попелиці, товстонижки, трипси, гусениці листогризухих совок**. Розвиток **бурої плямистості, кореневих гнилей** спостерігатиметься за прохолодної дощової погоди.

Для знешкодження фітофагів, передусім на насіннєвих ділянках, застосовують Актеллік 500 ЕС, КЕ, 1-2 л/га, Арріво, к.е., 0,24 л/га, Бі-58 новим, к.е., 0,5-1 л/га, Золон 35, к.е., 1,4-2,8 л/га (насітники), Дурсбан 480, к.е., 1,5 л/га (насітники), Ф'юрі, в.е., 0,1-0,15 л/га, інші. Одночасно з інсектицидами підживлюють мікроелементами (борна кислота, молібдат амонію, 0,3-0,6 кг/га).

Технічні культури

На рослинах цукрових буряків продовжуватимуть шкідливу діяльність **бурякова крихітка, звичайний та сірий бурякові довгоносики**. Особливо небезпечними довгоносики будуть на посівах з пізнішими строками сівби поряд з **буряковими блішками, щитоносками**.

Коренід проявлятиметься повсюди, особливо в разі погіршення ґрунтових умов для росту рослин, передусім, за сівби насінням низької якості та без належних агротехнічних заходів догляду за посівами.

У період після сівби цукрових буряків і до появи сходів за небезпеки шкідливості довгоносиків, чорнотілок, піщаних мідляків, коваліків, особливо на полях, де попередником були багаторічні трави, слід розкладати зелені принади із подрібненої маси багаторічних трав, осоту польового, лопуха, кропиви, затруєні інсектицидами (Бі-58, актара). Принади розкладають купками масою 50-100 г кожна в шаховому порядку через 10-15 м. Одна принада охоплює 100-150 м². Норма витрати принад – 5-10 кг/га.

В період сходів-появи 1-2 пари справжніх листків основними заходами захисту є післясходові боронування в залежності від щільності ґрунту, та обприскування сходів за перевищення ЕПШ (звичайний буряковий довгоносик - 0,2-0,3 жуки/м², сірий буряковий довгоносик – 0,2-0,5 екз./м², піщаний мідляк – 0,3-0,5 жуків/м², блішки – 3-7 екз./м², щитоноски – 0,7-1,2 екз./м², крихітка – 1,5-2,5 екз./дм³ ґрунту, попелиця – 5% заселених рослин, а також в разі сівби або пересіву культури нетоксикованим насінням) препаратами: Актара 25 WG, в.г., 0,08 кг/га, Актара 240 SC, к.с., 0,09 л/га, Актеллік 500 ЕС, к.е., 1-2 л/га, Альтекс, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Дурсбан 480, к.е., 1,5-2,5 л/га, Золон 35, к.е., 2,0-3,5 л/га, Моспілан, ВП, 0,075 кг/га, Нурел Д, к.е., 0,8 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,15 л/га, Хлоргард 480, к.е., 1,5-2,5 л/га, іншими згідно Переліку.

Озимий ріпак пошкоджуватимуть **ріпаковий квіткоїд, стебловий і насіннєвий прихованохоботники, клопи, попелиці, білани, ярий** - **ріпакові блішки, личинки ріпакового**

пильщика. За підвищення вологості, коливання температур розвиватимуться **пероноспороз, фомоз, альтернаріоз.**

За надпорогової чисельності фітофагів посіви застосовують *Альтекс, к.е., Альфагард 100, к.е. - по 0,1-0,15 л/га, Альфа-Супер, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Біскайя 240OD, МД, 0,25 л/га, Борей, КС- 0,1-0,12 л/га, Вантекс, м.с.-0,04-0,06 л/га, Дантоп 50, ВГ, 0,035-0,04 кг/га, Данадим Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,07 кг/га, Децис f-Люкс 25 ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Кайзо, в.г.- 0,2 л/га, Калінсо 480 SC, КС, 0,2 л/га, Карате Зеон 050 CS, м.с., 0,15 л/га, Коннект SC, КС, 0,4-0,5 л/га, Моспілан, РП- 0,10-0,12 кг/га, Нурел Д, к.е., 0,5-0,6 л/га, Нокаут, КЕ, 0,10-0,15 л/га, Пірінекс Супер 420, к.е., 0,40-0,75 л/га, Протеус 110 OD, МД, 0,5-0,75 л/га, Релдан 22 ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Сумі-альфа, КЕ, 0,3 л/га, Сумітіон, КЕ, 0,75-1 л/га, Шаман, КЕ, 0,6 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,1 л/га; Карате 050 ЕС, к.е., 0,1-0,15 л/га (забороняється вживання олії в харчових цілях), Фастак, к.е., 0,1-0,15 л/га та Золон 35, к.е., 1,5-2 л/га (на технічні цілі – забороняється використання соломи на корм тваринам та олії для харчування і в харчовій промисловості).*

Розвиток хвороб зупиняють *Альтетом 80WP, ЗП, 1,2-1,8 кг/га, Аканто плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістаром Екстра 280SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Штефікуром, КС, 0,5-1,5 л/га (на яромі), Беркутом, КЕ, 1,0 л/га, Дінасті 250, в.е., 1,0 л/га, Дітаном М-45, ЗП, 2,5-3,0 кг/га, Імпактом Т, к.с, 1 л/га, Містіком Супер, к.е., 1,0 л/га, Пропульсом 250SE, СЕ, 0,8-0,9 л/га, Ридомілом Голд МЦ, в.г., 2,5 кг/га, Сетаром 375SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Супрімом 400, в.е., 1,0-1,5 л/га, Тебукуром 250, ЕВ, 0,75-1,0 л/га, Фиталом, РК, 2,0-3,0 л/га, Штекером, КС, 0,5-1,5, л/га, іншими фунгіцидами згідно Переліку.*

За жаркої сухої погоди для сходів соняшнику найнебезпечнішими будуть жуки **піщаного мідляка, сірого бурякового довгоносика**, на півдні – **чорного та сірого південного довгоносиків**, а також **несправжні дротяники**, шкідливість яких значно зростатиме за неякісної токсикації насіння. Наявність достатньої кількості вологи в ґрунті сприятиме шкідливості **дротяників** та личинок різних видів **хрущів**.

З хвороб проявлятиметься **несправжня борошниста роса**, яка через ураження насіння та відсутність або неякісну обробку фунгіцидними протруйниками сприятиме появи в посівах дифузно уражених рослин.

Поширення пероноспорозу попереджують видаленням та спаленням уражених рослин, за необхідності проводять осередкові обприскування *Аканто Плюс 28, КС, 0,5-1,0 л/га, Амістаром Екстра 280 SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Дерозалом 500 SC, КС, 0,5 л/га, Голдазімом 500, КС, 1,5 л/га, Тайтлом 50, в.г., 0,4-0,6 кг/га, Таносом 50, в.г., 0,4-0,6 кг/га, інші препаратами згідно Переліку.*

Проти листогризух шкідників за перевищення ЕПШ жуків понад 2 екз./м² застосовують дозволені інсектициди, які краще комбінувати шляхом суміші фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрати.

Картопля й овочеві культури

Погодні умови сприятимуть активному виходу і заселенню площ картоплі, насамперед **ранніх сортів, колорадськими жуками.** Через 3-5 днів після виходу розпочинається розмноження фітофага – самиці відкладатимуть яйця, з яких через 7-20 днів відроджуватимуться личинки, що можливо вже в другій декаді травня.

За перевищення ЕПШ – 8-10% заселених кущів по 10-20 екз. личинок 1-2 віків на кожному - проводять обприскування *Актарою 240SC, к.с., 0,07-0,09 л/га, Арріво, к.е., 0,1-0,16 л/га, Біскайєю 240OD, МД, 0,2 л/га, Бомбардиром, ВГ, 0,045-0,05 кг/га, Дантопом 50, в.г., 0,03-0,035 кг/га, Моспіланом, ВП, 0,05 кг/га, Ф'юрі, в.е., 0,07 л/га; з біологічних препаратів – Актофітом, КЕ, 0,3-0,4 л/га, іншими згідно Переліку.*

Капусту істотно пошкоджуватимуть **капустяні блішки, капустяна муха, личинки біланів та капустяної молі.** Осередково шкодитимуть **клопи, прихованохоботники, бариди.**

Захист капусти від шкідників проводять через обробку *Актарою 240SC, к.с., 0,07-0,09 л/га, Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Ексірелем, СЕ, 0,25-0,75 л/га, Енжіо 247SC, к.с., 0,18 л/га, Децисом Профі, 25WG, ВГ, 0,035 кг/га, Матчем 050ЕС, к.е., 0,4 л/га, Суперкілом 440, КЕ, 0,45-0,75 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,1-0,15 л/га, інші згідно Переліку.*

На цибулі проходитиме живлення та шкідливість **цибулевої мухи, цибулевих прихованохоботника та трипсу.**

З метою захисту цибулі застосовують (крім цибулі на перо) *Ексірель, СЕ, 0,5-1,0 л/га (з прилипачем – ріпаковою олією Кодасайд, 2,5 л/га), Енжіо 247SC, к.с., 0,18 л/га, Ратибор, РК, 0,25 л/га, інші згідно Переліку.*

Шкідники і хвороби плодів насаджень

В плодових насадженнях завершиться відродження та проходитиме інтенсивне живлення личинок **сисних шкідників** (попелиць, кліщів, листоблішок, щитівок і несправжніх щитівок). У листогризух шкідників (**білан жилкуватий, золотогоуз, кільчастий і непарний шовкопряди**) відроджуватимуться гусениці. Личинки **яблуневої молі** живитимуться в павутинних гніздах, а

розової та інших листокруток продовжуватимуть пошкоджувати листя. **Яблуневий і сливовий пильщики** літатимуть і відкладатимуть яйця, з яких відроджуватимуться личинки та вгризатимуться в зав'язі і молоді плоди. **Метелики яблуневої плодожерки** вилітатимуть, починаючи з першої декади травня, та відкладатимуть яйця, відроджуватимуться личинки. Продовжать розвиток жуки і личинки **садових довгоносиків**. **Вишнева муха** літатиме та відкладатиме яйця в кісточкових насадженнях.

Волога погода в травні сприятиме розвитку **моніліального опіку, кокомікозу, клястероспоріозу та кучерявості листків персику**, прискорюватиме дозрівання і розсіювання аскоспор парші **яблуні і груші**. За сухої погоди, відсутності дощів продовжить інтенсивний розвиток **борошниста роса**.

Проти комплексу шкідників і хвороб відразу після цвітіння (коли опаде 75% пелюсток) зерняткові захищають Бі-58 Новим, к.е., 0,8-2 л/га, Золоном 35, к.е., 2,5-3,0 л/га чи Конфідором Максї, в.г., 0,07 л/га, Пірінексом Супер 420, к.е. з додаванням проти парші, борошнистої роси та інших хвороб Луни Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Стробї, в.г., 0,2 кг/га, Скору, 250ЕС к.е., 0,15-0,2 л/га, Алмазу 100, к.е., 0,3-0,4 л/га, Терселу, в.г., 2-2,5 кг/га, Флінту 500WG, ВГ, 0,15 кг/га, Корнету, КС, 0,1-0,15 л/га, Ікарусу 250, ВЕ, 0,5-0,6 л/га (проти парші) або 1,0-1,2 л/га (проти моніліальної плодової гнилі).

Проти личинок яблуневого пильщика, листокруток та комплексу хвороб через 10-12 днів після попередньої проводять обробку переліченими вище препаратами, дотримуючись чергування і за необхідності додаючи проти рослиноїдних кліщів Дуглас КЕ, 0,8 л/га, Ніссоран, ЗП, 0,3-0,6 кг/га або Санмайт, з.п., 0,5-0,9 кг/га.

Коли на феромонну пастку за 7 днів спостережень вловиться 5 метеликів яблуневої плодожерки, що сигналізує про початок відкладання яєць, проводять обробки Димевітом, КЕ, 2,0 л/га, Люфоксом 105ЕС, к.е., 1 л/га або Матчем 050ЕС, к.е., Сумітіоном, КЕ, 1,6-3,0 л/га, Лордом, ВГ, 0,07 кг/га, Номолтом, к.с., 0,5-0,7 л/га чи Рїмоном 10, к.е., 0,6 л/га, або іншими препаратами з додаванням проти парші та інших хвороб Луни Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Беллісу, ВГ, 0,8 кг/га, Мерпану, ВГ, 1,9-2,5 кг/га або Полїраму ДФ, в.г., 2,5 кг/га чи Дїтану М-45, ЗП, 2-3 кг/га, Фїталу, РК, 2,0 л/га, а також Тїовїту Джет 80WG, в.г., 8 кг/га або Імпакту 25SC, к.с., 0,1-0,15 кг/га проти борошнистої роси.

Кїсточкові відразу після цвітіння захищають від хвороб Топсіном М, ЗП, 1 кг/га, Хорусом 75WG, в.г., 0,2-0,3 кг/га, Фїталом, РК, 2 л/га, Деланом, в.г., 1 кг/га з додаванням проти шкідників на сливі, черешні та вишні Калїнсо SC480, КС, 0,25-0,3 л/га, на персику та абрикосї – Золону 35, к.е., 2,5-3 л/га; проти клястероспоріозу, борошнистої роси, монїліозу застосовують Сїгнум, в.г., 1,0-1,25 кг/га, Фїтал, РК, 2,0 л/га.

Сливу для захисту від сливової плодожерки через 10 днів після попередньої обробки на початку відродження гусениць обприскують Золоном 35, к.е., 0,8-2,8 л/га, Ратїбором, РК, 0,25 л/га, персику та абрикоса Спїнтором 240 SC, к.с., 0,3 л/га з додаванням за необхідності Сїгнуму, в.г., 1,0-1,25 кг/га або Топсіну-М, ЗП, 1 кг/га, Хорусу 75WG, в.г., 0,25-0,3 кг/га, обов'язково дотримуючись чергування препаратів.

В період масового льоту вишневої мухи (на початку цвітіння білої акації) з дотриманням терміну очїування до збору врожаю черешні і вишні, проводять захист Актелліком 500ЕС, КЕ, 0,8-1,2 л/га, Золоном 35, к.е., 0,8-2,8 л/га, Калїнсо SC480, КС, 0,25-0,3 л/га, з додаванням Світчу 62,5WG, в.г., 0,75-1,0 кг/га.

В.о. начальника управління
фітосанітарної безпеки

підписано

В.В. Жосан

Начальник відділу прогнозування, фітосанітарної
діагностики та аналізу ризиків

підписано

В.А. Телефус